VÝZNAM ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ OBCE V KRIZOVÉM ŘÍZENÍ

Significance of regional planning of community in crisis management

Aleš Kudlák8: 200 - 435, 2006
ISSN 1212-4117

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, katedra radiologie a toxikologie

Summary

Regional planning in the Czech Republic solves continuously and complexly the function use of the region, sets the principles of its organization and coordinates building and other activities influencing the territory development from material and time point of view. It creates conditions to ensure permanent harmony of all natural, civilization and cultural values in the region, particularly with regard to care for environment and protection of its principal components like soil, water and atmosphere.

In current legislation of the Czech Republic, the Ministry for local development, Ministry of defense, the region or the community are bound to perform regional planning and technical documentation, regional plans of large regional complexes or communities.

The author of the article addresses the use of regional plan and geographical information system of community in crisis management (planning). He focuses on current legislation in regional planning and on legislation valid from January 1st, 2007, concentrated particularly on the community and on proposals for solution of requirements of civil protection of community regional plan, delimitation of lands of buildings beneficial to the public and proposals for solution of requirements of civil protection in regulation plan of the community. It is the so called clause of civil protection that has its particularities and is focused on protection of population. Last but not least, the article points out the use of the regional plan of the community in geographic information system of the Písek town and introduction of new data over the scope of current legislation.

Key words: regional plan – geographic information system – civil protection – crisis management – clause of civil protection

Souhrn

Územní plánování v České republice soustavně a komplexně řeší funkční využití území, stanoví zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území. Vytváří předpoklady k zabezpečení trvalého souladu všech přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území, zejména se zřetelem na péči o životní prostředí a ochranu jeho hlavních složek, jako je půda, voda a ovzduší.

V současné legislativě ČR je povinno Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo obrany, kraj či obec provádět územní plánování a z tohoto důvodu pořizují územně plánovací a technické podklady či dokumentaci, územní plány velkých územních celků nebo obcí.

Autor příspěvku se zabývá využitím územního plánu a geografického informačního systému obce v krizovém řízení (plánování). Zaměřuje se na současnou legislativu v územním plánování a na legislativu platnou od 1. ledna 2007 soustředěnou především na obec a na návrhy řešení požadavků civilní ochrany územního plánu obce, vymezení pozemků veřejně prospěšných staveb a návrhy řešení požadavků civilní ochrany v regulačním plánu obce. Jedná se o tzv. doložku civilní ochrany, která má svá specifika a je zaměřena na ochranu obyvatelstva. V neposlední řadě příspěvek poukazuje na využití územního plánu obce v geografickém informačním systému města Písek a zavedení nových dat nad rámec současné legislativy.

Klíčová slova: územní plán – geografický informační systém – civilní ochrana – krizové řízení – doložka civilní ochrany

1. ÚVOD

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR), Ministerstvo obrany, kraj či obec, a tedy i město Písek jsou povinni dle zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, provádět územní plánování. V mém příspěvku se budu orientovat především na obec a oblast krizového řízení a plánování.

Územní plánování vychází z poznatků přírodních, technických a společenských věd, z vlastních průzkumů a rozborů řešeného území, jakož i z dalších podkladů, které byly pro řešené území zpracovány.

Jedním z úkolů tohoto plánování je vymezovat území dotčená požadavky ochrany obyvatelstva. Za tímto účelem se zpracovává tzv. **do-
ložka civilní ochrany**.

2. ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

2.1 Platná legislativa do konce roku 2006

Město Písek, jak již bylo výše uvedeno, zpracovává a schvaluje pro svá území územně plánovací dokumentaci, kterou tvoří územní plán obce a regulační plán.

2.1.1 Územní plán obce

- stanoví urbanistickou koncepci;
- řeší přípustné, nepřípustné, případně podmíněné funkční využití ploch, jejich uspořádání;
- určuje základní regulaci území;
- vymezuje hranice zastavitelného území obce;
- vyznačuje hranice současně zastavěného území obce.

Územní plán obce, dle vyhlášky MMR č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů, obsahuje dvě části, a to textovou a grafickou.

Textová část je dále dělena na:

- základní údaje;
- řešení územního plánu, v něm je zpracován i **návrh řešení požadavků civilní ochrany**, který obsahuje:
 - ochranu území před průchodem průlomové vlny vzniklé zvláštní povodní;
 - zóny havarijního plánování;
 - ukrytí obyvatelstva v důsledku mimořádné události;
 - evakuaci obyvatelstva a jeho ubytování;

- skladování materiálu civilní ochrany a humanitární pomoci;
 - vyvezení a uskladnění nebezpečných látek mimo současně zastavěná území a zastavitelná území obce;
 - záchranné, likvidační a obnovovací práce pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace vzniklých při mimořádné události;
 - ochranu před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území;
 - nouzové zásobování obyvatelstva vodou a elektrickou energií;
- číselné údaje doplňující a charakterizující navržené řešení, pokud nebudou zařazeny přímo do textu;
 - závaznou část ve formě regulativů.

Grafickou část členíme na tři části, a to:

- hlavní výkres s komplexním řešením celého území obce v měřítku 1 : 5 000, popř. 1 : 10 000;
- dle potřeby samostatné výkresy, v nichž se zaměřuje na řešení mimořádných událostí a krizových situací, a to především:
 - návrh dopravního řešení;
 - koncepci řešení technického vybavení obce obsahující zejména návrh vodohospodářských, energetických a telekomunikačních zařízení;
 - vymezení ploch veřejně prospěšných staveb, asanací a asanačních úprav;
 - stanovená záplavová území;
- schéma hlavního výkresu schváleného územního plánu obce pro potřeby dotčených orgánů státní správy.

Návrh řešení požadavků civilní ochrany je totožný s návrhem v textové části územního plánu obce.

2.1.2 Regulační plán

- stanoví využití jednotlivých pozemků;
- určuje regulační prvky plošného a prostorového uspořádání;
- v případě, že pro řešené území není schválen územní plán obce:
 - hranice zastavitelného území;
 - vyznačení hranic současně zastavěného území obce.

Regulační plán, dle již výše citované vyhlášky MMR, se skládá ze tří částí, a to textové, gra-

fické a již na začátku zmiňované doložky civilní ochrany.

Textová část je dělena na:

- základní údaje;
- řešení regulačního plánu, kde nás z našeho pohledu zajímají především:
 - limity využití území, včetně stanovených záplavových území;
 - návrh řešení dopravy, občanského a technického vybavení a nakládání s odpady;
 - vymezení pozemků veřejně prospěšných staveb, asanací a asanačních úprav;
 - návrh řešení požadavků civilní ochrany:
 - opatření vyplývající z určení záplavových území a zón havarijního plánování;
 - umístění stálých a improvizovaných úkrytů;
 - ubytování evakuovaného obyvatelstva;
 - skladování materiálu civilní ochrany;
 - zdravotnické zabezpečení obyvatelstva;
 - ochrana před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území;
 - umístění nově navrhovaných objektů zvláštního významu;
 - nouzové zásobování obyvatelstva vodou;
 - záchranné, likvidační a obnovovací práce pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace, vzniklých při mimořádné události;
 - zřízení humanitární základny;
 - požární nádrže a místa odběru vody k hašení požárů;
- číselné údaje doplňující a charakterizující navržené řešení, pokud nebudou zařazeny přímo do textu;
- závazná část ve formě regulativů.

Grafická část je rozdělena na tři části, a to:

- hlavní výkres, jehož podkladem jsou mapy katastru nemovitostí, případně geometrický plán doplněný výškopisným zaměřením v měřítku 1 : 1 000, případně 1 : 500 s komplexním řešením obsahujícím graficky vyjádřitelné regulativy;
- v dalších dle potřeby samostatných výkre-

sech se graficky znázorňují např. stanovená záplavová území;

- schéma hlavního výkresu schváleného regulačním plánem pro potřeby dotčených orgánů státní správy.

Návrh řešení požadavků civilní ochrany v této části obsahuje podle potřeby znázornění pozemků obsažených v části textové.

Doložka civilní ochrany

Tato část regulačního plánu do poloviny roku 2002 byla upřesňována ve většině případů pouze na ukrytí obyvatelstva a záplavová území. Ukrytí obyvatelstva se řešilo dle vojenského předpisu CO-2-7/č, který vyšel v roce 1984. Náčelník Generálního štábu Armády ČR svým rozhodnutím č.j. 62383/2002-1304 z roku 2002 zrušil jeho platnost pro Armádu ČR. Ministerstvo vnitra ČR tento dokument vyřadilo v roce 2004. Předpis byl do určité doby veden pod stupněm utajení „V“, tedy „Výhradně pro služební potřebu“, a tak se podle této skutečnosti s doložkou civilní ochrany muselo nakládat. Záplavová území jsou uvedena jak ve výše uvedeném zákoně, tak ve vyhlášce MMR.

Ve druhé polovině roku 2002 nabyla platnost vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. V její šesté části nazvané Požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování a stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany jsou zpracovány na základě § 7 odst. 7 písm. h) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, a vyplývají z havarijních plánů a krizových plánů v rozsahu, který odpovídá charakteru území a druhu územně plánovací dokumentace.

Doložka civilní ochrany obsahuje textovou část a grafickou část.

V textové části jsou zdokumentovány všechny stanovené podklady a informace, které jsou již výše uvedené v textové části regulačního plánu obce.

Město Písek má v grafické části výkres, jehož podkladem je mapa katastru nemovitostí v měřítku 1 : 5000 s grafickými znázorněními či zákresy týkajícími se ochrany obyvatelstva. (tab. 1 a 2).

Tab. 1 a 2: Grafická znázornění týkající se ochrany obyvatelstva.

Grafické znázornění	Současný stav	Navrhovaný stav
hranice řešeného území	x	
navrhované plochy územního plánu sídelního útvaru		x
navrhované komunikace a dopravní plochy		x
vymezené záplavové území – hranice 0100	x	
hranice dosažené záplavy 13. 8. 2002	x	
stálé úkryty a jejich kapacity	x	x
podzemní prostory objektů vhodné k úpravě na úkryty		x
ubytování evakuovaného obyvatelstva		x
objízdné trasy		x
plochy pro odstavení vozidel z ohrožených oblastí		x
skladování materiálu CO	x	
zdravotnické zabezpečení obyvatelstva	x	
objekty zvláštního významu	x	
plochy deponií a meziskládek materiálu a odpadu		x
místa odběru vody k hašení požáru		x
humanitární základna		x
prvky jednotného systému varování a vyrozumění (sírěny)	x	x

Oddělení krizového řízení města Písku dále připravuje:

Grafické znázornění	Současný stav	Navrhovaný stav
místa nástupu		x
evakuační trasy		x
místa krátkodobého soustředění obyvatel		x
místa hromadného stravování	x	
sklad zásob humanitární pomoci		x
místa náhradního ubytování		x
místa nouzového ubytování		x

Doložka CO územního plánu města Písku je uložena na oddělení krizového řízení pro podmínky dalšího využití a zpracování či plánování.

Hlavní části územního plánu a regulačního plánu obce s hlavním výkresem jsou uloženy na odboru strategického rozvoje a územního plánování.

2.2 Legislativa od 1. ledna 2007

Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů dne 1. ledna 2007 pozbude

platnost a bude nahrazen zcela novým zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ze dne 14. března 2006. Pokusím se zachytit něco málo, co se bude týkat krizového řízení a plánování.

2.2.1 Územní plánování

Úkolem **územního plánování** je zejména:

- **zjišťovat a posuzovat stav území**, jeho přírodní, kulturní a **civilizační hodnoty**;
- stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodno-

- ty a podmínky území;
- **prověřovat a posuzovat potřebu změn** v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, **problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí**, geologickou stavbu území, **vliv na veřejnou infrastrukturu** a na její hospodářné využívání;
- **stanovovat** urbanistické, architektonické a estetické **požadavky** na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, **zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb**;
- stanovovat podmínky pro provedení změn v území, zejména pak pro umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území,
- stanovovat pořadí provádění změn v území (etapizací);
- **vytvářet v území podmínky pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a to přírodě blízkým způsobem**;
- vytvářet v území podmínky pro odstraňování důsledků náhlých hospodářských změn;
- stanovovat podmínky pro obnovu a rozvoj sídelní struktury a pro kvalitní bydlení;
- prověřovat a vytvářet v území podmínky pro hospodárné vynakládání prostředků z veřejných rozpočtů na změny v území;
- **vytvářet v území podmínky pro zajištění civilní ochrany**;
- určovat nutné asanační, rekonstrukční a rekultivační zásahy do území;
- **vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů** před negativními vlivy záměrů na území a navrhovat kompenzační opatření, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak;
- regulovat rozsah ploch pro využívání přírodních zdrojů;
- uplatňovat poznatky zejména z oborů architektury, urbanismu, územního plánování a ekologie a památkové péče.

2.2.2. Územní plán

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen „urbanistická koncepce“), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezí zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavi-

telné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území (dále jen „plocha přestavby“), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.

Územní plán obce bude i nadále tvořen ze dvou částí, a to textové a grafické. Stejně podmínky se předpokládají i u regulačního plánu. Co nás však zajímá, je, jak se nový zákon, navrhovaná vyhláška MMR a územní plánování dotkne krizového řízení a plánování.

Při zpracování zadání územního plánu se předpokládá, že bude kladen důraz na:

- požadavky řešení veřejné infrastruktury;
- požadavky na veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a asanace;
- požadavky vyplývající ze zvláštních právních předpisů (např. požadavky civilní ochrany, obrany státu, ochrany ložisek nerostných surovin, ochrany před povodněmi).

Pracovní verze vyhlášky již blíže nespecifikuje možnou oblast ochrany obyvatelstva tak, jak tomu bylo v případě dosud platného stavebního zákona.

2.2.3. Regulační plán

Regulační plán v řešené ploše stanoví podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Regulační plán vždy stanoví podmínky pro vymezení a využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb veřejné infrastruktury a vymezí veřejně prospěšné stavby nebo veřejně prospěšná opatření.

Další podrobnosti a specifika by měla řešit vyhláška MMR, která je v současné době v připomínkovém řízení a má pracovní název **o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti**.

2.2.4. Územně analytické podklady

Vyhláška by měla podrobněji upravovat obsah územně analytických podkladů, obsah územně plánovací dokumentace, včetně obsahových náležitostí dokladů spojených s jejich pořizováním, vyhodnocováním vlivů na udržitelný rozvoj území, aktualizací územně plánovací doku-

mentace a podkladů pro evidenci územně plánovací činnosti.

Územně analytické podklady se budou zpracovávat zpravidla v digitální technologii. Tyto podklady u obce se budou zpracovávat ke zjištění a vyhodnocení podmínek území jednotlivých obcí správního obvodu úřadu územního plánování a jejich vzájemných vztahů a souvislostí na základě údajů o území podle nového stavebního zákona a průzkumů tohoto území a dalších dostupných informací, například statistických údajů. Výčet sledovaných jevů bude uveden v příloze navrhované vyhlášky MMR a z hlediska krizového řízení a plánování nás budou např. zajímat:

- pozemky staveb pro výrobu a skladování, zemědělských staveb a pozemků občanské vybavenosti veřejné infrastruktury,
- vodní nádrží,
- záplavové území,
- aktivní zóna záplavového území,
- území určené k rozlivům povodí,
- území zvláštní povodně pod vodním dílem,
- objekt/zařízení protipovodňové ochrany,
- oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší,
- poddolované území,
- sesuvné území a území jiných geologických rizik,
- technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma,
- technologický objekt odvádění a čištění odpadních vod včetně ochranného pásma,
- technologický objekt zásobování plynem včetně ochranného a bezpečnostního pásma,
- vedení plynovodu včetně ochranného a bezpečnostního pásma,
- technologický objekt zásobování jinými produkty včetně ochranného pásma,
- ropovod včetně ochranného pásma,
- produktovod včetně ochranného pásma,
- technologický objekt zásobování teplem včetně ochranného pásma,
- teplovod včetně ochranného pásma,
- elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě včetně ochranného pásma,

- komunikační vedení veřejné komunikační sítě a elektronické komunikace včetně ochranného pásma,
- skládka včetně ochranného pásma,
- spalovna včetně ochranného pásma,
- zařízení na odstraňování nebezpečného odpadu včetně ochranného pásma,
- dálnice včetně ochranného pásma,
- železniční dráha celostátní včetně ochranného pásma,
- železniční dráha regionální včetně ochranného pásma,
- letiště včetně ochranného pásma,
- letecká stavba včetně ochranných pásem,
- veřejná infrastruktura a další.

Výčet sledovaných jevů se bude moci podle konkrétních podmínek území rozšířit. Územně analytické podklady obcí se budou předkládat k projednání radě obcí.

3. AKTIVITY MĚSTA PÍSEK V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ

Město Písek, přesněji oddělení krizového řízení, do konce roku 2006 zpracuje několik vrstev územního plánu města k ochraně obyvatel (uvedeny v bodě 2.1.2. Doložka civilní ochrany), které budou součástí geografického informačního systému města Písku. Zároveň předpokládá některé vrstvy uveřejnit na webových stránkách města Písku. Jedná se především o odkaz na Technické mapy, Územní plán, kde dnes je již zpracovaná mapa záplav z roku 2002.

LITERATURA

- Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů.
 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
 Vyhláška MMR č. 135/2001 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů.
 Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
 Návrh vyhlášky MMR o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. [online], [cit. 2006-10-09]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/upload/files/uzemni20planovani%20a%20stav.rad/34928_vyhlaska_UAP_UPD_LRV.pdf.

Aleš Kudlák
ales.kudlak@mupisek.cz